

**Milliy g'oya targ'iboti va tashviqotini amalga oshirishning zamonaviy
ko'rinishlari hamda texnologiyalari**

Hafizov Olimjon Odiljon o'g'li
TerDPI Ijtimoiy gumanitar fanlarni o'qitish
metodikasi (Ma'naviyat asoslari) mutaxassisligi
2-kurs magistranti

Anotatsiya. *Maqolada globallashuv jarayoni, uning xususiyatlari va globallashuv sharoitida yoshlar tafakkuri hamda ma'naviy dunyosida sodir bo'layotgan o'zgarishlar haqida fikr yuritilgan.*

Kalit so'zlar: *globallashuv, ta'sir, tafakkur, ong, bu ijtimoiy, siyosiy va iqtisodiy jarayon.*

O'zbekistonda yosh avlodni yangicha fikrlashga va tafakkurini rivojlantirishga, siyosiy faolligini yo'naltirishga, ularni mustaqillik g'oyalariga sodiq qilib tarbiyalash vazifalari bosqichma-bosqich ravishda amalga oshirilmoqda.

Yoshlar qalbi va ongiga singdirishda jamiyat hayotining barcha sohalarini qamrab olish, targ'ibot va tashviqotning samarali usul va vositalaridan oqilona foydalanish taqozo etiladi. Milliy g'oya targ'iboti va tashviqotining amalga oshirishning zamonaviy ko'rinishlari quyidagilardir:

Madaniyat va madaniy-ma'rifiy muassasalar mafkurani shakllantirish va xalqimiz ongiga singdirishda katta imkoniyatlarga ega. Bunda kutubxona, teatr, klublar, madaniyat uylari va saroylari, istirohat bog'lari, muzeylar va boshqa muassasalar faoliyatidan keng foydalanish, kishilar dunyoqarashini yuksaltiradigan, kishilarga ruhiy ma'naviy oziq beradigan tadbirlar majmuini ishlab chiqish va amalga oshirish zarur.

Bu dargohlarda turli anjumanlar, davra suhbatlari, bahs-munozaralar, uchrashuvlar uyushtirish, milliy istiqlol mafkurasining mazmun-mohiyatini har bir ijtimoiy qatlamga to'liq tarzda izohlab beradigan qo'llanma va tavsiyalar tayyorlash Ayniqsa, muhim.

Madaniy-ma'rifiy muassasalar yoshlarni haqiqiy san'at, chinakam badiiy go'zallik ruhida tarbiyalash maskanlari bo'lmog'i zarur.

Madaniyat va san'at sohalarini faoliyatining butunlay tijorat asosida tashkil etilishiga, g'oyaviy-badiiy jihatdan sayoz, milliy qadriyatlarimizga yot asarlarning etakchi o'rinni egallab olishiga yo'l qo'ymaslik muhim ahamiyatga ega.

Adabiyot va san'at. Bu sohada ijod ahlining g'oyaviy-badiiy salohiyatini komil inson tarbiyasiga yo'naltirish ustuvor yo'nalish bo'lishi darkor.

Ijodkorlarni murakkab va shonli tariximizning yorqin sahifalarini, bugungi hayot voqeligini, olijanob orzu-umidlarimizni aks ettiradigan adabiyot, kino, musiqa va tasviriy san'at asarlari yaratishga har tomonlama rag'batlantirish. Yoshlarga ibrat bo'ladigan barkamol insonlar, zamonaviy qahramonlar timsolini yaratish.

Milliy g'oyani tarannum qilishga, istiqlol mafkurasiga zid g'oyalarning zararli mohiyatini ochib berishga, ayniqsa, e'tiborni kuchaytirish zarur. Hayot va ijoddagi mahdudlik hamda fikr qashshoqligiga qarshi kurashish, bahs-munozara, tanqid va tahlillar orqali mafkuraviy muxitning sog'lom bo'lishiga erishish.

Din. Eng nozik va murakkab bo'lgan bu sohada, avvalo, din ma'naviyat va madaniyatning ustunlaridan biri ekanini, barcha zamonlarda milliy g'oya va mafkura diniy qarashlar bilan uyg'un rivojlanishini nazarda tutish zarur. Din o'z mohiyatiga ko'ra poklik, mehr-oqibat kabi ezgu tuyg'ular orqali milliy istiqlol mafkurasining g'oyalari yurtdoshlarimiz qalbi va ongiga singdiradi. Muqaddas dinimizga sog'lom va mu'tadil munosabatni shakllantirish — bu boradagi eng muhim mafkuraviy vazifadir¹.

Jismoniy tarbiya va sport sohasi insonning nafaqat jismoniy, balki ma'naviy kamolotga erishishida ham ulkan omildir. Sport irodani toblaydi, odamni aniq maqsad sari intilish, qiyinchshgaklarni bardosh va chidam bilan engishga o'rgatadi. Inson qalbida g'alabaga ishonch, g'urur va iftixor tuyg'ularini tarbiyalaydi.

Vatan, xalq shuhratini dunyoga tarannum qilishda, yoshlarni harbiy-vatanparvarlik ruhida tarbiyalashda sportning o'rni beqiyosdir.

Sog'lom, bilimli va fidoyi farzandlari bo'lgan xalq albatta o'zining buyuk kelajagini barpo etadi. Shuning uchun jismoniy tarbiya va sportning ommaviyligini ta'minlash, uni rivojlantirish barkamol shaxsni tarbiyalashning muhim shartidir.

Asrlar mobaynida shakllangan, avloddan avlodga bebaho meros sifatida o'tib kelayotgan urf-odat, marosim va bayramlar ham milliy mafkuraning asosiy g'oyalari singdirishda muhim omil bo'ladi. Xususan, Mustaqillik, Navro'z, O'qituvchilar va murabbiylar, Xotira va qadrlash kuni kabi yangi bayram va marosimlarimizdan jamiyat hayotiga zamonaviy mazmun baxsh qilish yo'lida oqilona foydalanish zarur.

Hozirgi kunda urf-odat va an'analarimizning jamiyatni birlashtiruvchi xususiyatlaridan yanada to'liqroq foydalanish zarur.

¹ Otamurotov S., Mamashokirov S., Xolbekov A. Markaziy Osiyo: g'oyaviy jarayonlar va mafkuraviy tahdidlar. -T.: "Yangi asr avlodi", 2001. –B. 32-33.

Milliy an'analarni o'rganish, targ'ib qilish bilan bir qatorda to'yma'rakalarni, odat va udumlarni ixchamlashtirish, bu borada isrofgarchilik va dabdababozlikka yo'l qo'ymaslikka alohida e'tibor qaratish darkor.

Oila. Oila – mafkuraviy tarbiyaning eng muhim ijtimoiy omillaridan biridir. chunki, oila – jamiyat negizi bo'lib, ko'p asrlik mustahkam ma'naviy tayanchlarga ega. Milliy mafkuramizga xos bo'lgan ilk tuShuchalar, avvalo, oila muhitida singadi. Bu jarayon bobolar o'giti, ota ibrati, ona mehri orqali amalga oshadi.

Oiladagi sog'lom muhit – sog'lom mafkurani shakllantirish manbaidir. Jamiyatda har bir oilaning mustahkamligi, farovonligani, o'zaro hurmat va ahillikni ta'minlash – milliy mafkurada ko'zda tutilgan maqsadlarni amalga oshirishda tayanch bo'ladi.

Mahalla. O'zini o'zi boshqarishning milliy modeli bo'lgan mahalla xalqimizning azaliy udumlari, urf-odatlar va an'analarga tayangan holda, ulkan tarbiyaviy vazifani bajaradi. Keksalarning pand-nasihati, kattalarning shaxsiy ibrati, jamoaning hamjihatligi misolida kishilar ongiga ezgulik g'oyalari singdirib boriladi.

Mahalla – avvalo, sog'lom ijtimoiy muhit maskanidir. Bu yerda kuchli ta'sirga ega bo'lgan jamoatchilik fikri mahalla ahlining xulq-atvori, o'zaro munosabatlarini adolat va ma'naviy mezonlar asosida tartibga solib turadi. Shu ma'noda mahallani demokratiya darsxonasi, deb ham atash mumkin.

Mehnat jamoalari inson umrining asosiy qismi o'tadigan, uning tafakkuri, hayotga munosabati shakllanadigan ijtimoiy-ma'naviy muhitdir. Ular kishida jamoa ruhi, mehnatsevarlik, omilkorlik, adolat tuShuchasi, mehr-oqibat tuyg'ularini tarbiyalaydigan o'ziga xos maskan bo'lib hisoblanadi.

Mehnat jamoalari turli millat va dinga mansub odamlarni do'stlik va hamjihatlik, o'zaro manfaatdorlik asosida hamkorlik qilish, milliy va umuminsoniy qadriyatlarni uyg'unlashtirishga o'rgatadi. Bu esa o'z navbatida sog'lom ma'naviy muhitni vujulga keltirishda muhim omil vazifasini bajaradi.

Shunga alohida e'tiborni qaratish zarurki, bular milliy g'oya targ'iboti va tashviqoti va tashviqotini amalga oshirishda o'ziga xos alohida subyektlardir. Shuning uchun ham ular o'z faoliyatida bevosita amalga oshirish zarur bo'lgan vazifalarni amalga oshirish bilan birga uni milliy g'oya maqsadlari bilan mushtarak ekanligini, hamda har bir yo'nalishda targ'ibot texnologiyalaridan bu xususiyatlarni hisobga olgan holda tashkil qilishda muhim ahamiyatga ega. Zamonaviy va ilg'or texnologiyalardan foydalanish shu sohalarning rivojlanishiga

hamda milliy g'oya targ'iboti va tashviqoti texnologiyalari bilan mos kelishiga ko'maklashadi².

Yoshlarning axborot immunitetini shakllantirish jarayoni zamonaviy va ilg'or texnologiyalar asosida tizimlashtirish, o'z navbatida bir qancha ishlarni ixchamlashtirish, umumlashtirish va muvofiqlashtirish kabi qo'yida keltirilgan tashkiliy ishlarni bajarishni talab qiladi:

- mavjud siyosiy jarayonlarning mohiyatini anglash, undan mafkuraviy immunitetni shakllantirishda foydalanish;
- immunitetni shakllantirishga xizmat qiluvchi ma'lumotlarni qidirish, yig'ish va qayta ishlash;
- axborot immunitetni shakllantirishga tegishli ma'lumotlar bazasini shakllantirish;
- muammolarni sezish, aniqlash;
- immunitetning rivojlanish tamoyillarini anglash, qabul qilish;
- tashqi va ichki vaziyatni strategik ko'p faktorli analiz qilish;
- axborot, moliyaviy, tashkiliy-texnik resurslarning chegaralanishini aniqlash, resurslarni boyitish ishlarini amalga oshirish;
- xalqaro maydondagi voqealarning rivojlanishini kuzatish, tahlil va siyosiy bashorat qilish;
- geopolitik manfaatga erishishning strategiya va taktikasini shakllantirish, tashqaridan kirib kelayotgan xavf-xatarlarni tavsiflash, ularni betaraflash hamda sog'lomlashtirish chora-tadbirlarini ishlab chiqish, amalga oshirish;
- axborot muhitini shakllantirishniig texnologiyalarini, metodlari va usullarini ishlab chiqish, amaliyotga tadbiiq qilish;
- immunitetni ta'minlash ishlarini amalga oshirishning muqobil echimlarini ishlab chiqish;
- u yoki bu muqobil yechimlarni tadbiiq qilishda yuzaga keladigan holatlar hamda vaziyatlarni bashorat qilish;
- amalga oshirilayotgan ishlarning samaradorlik mezonlarini ishlab chiqish, bajarilayotgan har bir ishni baholash;
- davlatning tashqi xavflarga qarshi kurashish qobiliyatini oshirish, axborot xurujlari va xavf-xatarlariga qarshi kurashuvchanligini ta'minlash;

² Ergashev I., Muxammadiyeva O., Berdiqulova S., Safarov M. *Milliy g'oya targ'iboti texnologiyalari (o'quv qo'llanma)*. – T.: "Mashur-Press" nashriyoti, 2019. – B. 97-99.

- mafkuraviy immunitetni shakllantirishning eng maqbul ko‘rinishlarini ishlab chiqish va joriy qilish;
- yoshlar onggi va tafakkurida, qaror qabul qilishga ko‘rsatiladigan ta’sirni tahlil qilish;
- yoshlarning o‘zi qabul qilgan qarorlarini o‘zi o‘zgartirish ko‘nikmalarini shakllantirish;
- yoshlarni o‘zini-o‘zi nazorat va tahlil qilishlarini shakllantirish³.

Shuningdek, yoshlarga ta’sir ko‘rsatuvchi siyosiy, ijtimoiy-iqtisodiy, psixologik omillarni to‘liq ishlab chiqish ham zarur. Bu esa yuzaga keladigan xavflarni vaqtda bartaraf qilish imkonini berishi mumkin. Bu axborot xurujlarining olidini olishga xizmat qiladi.

Foydalanilgan adabiyotlar

1. Abbosxujayev O., Umarova N., Qo‘chqarov R. Mafkura poligonlaridagi olishuv. – T.: “Akademiya”, 2007.
2. Ergashev I., Muxammadiyeva O., Berdiqulova S., Safarov M. Milliy g‘oya targ‘iboti va tashviqoti texnologiyalari (o‘quv qo‘llanma). – T.: “Mashur-Press” nashriyoti, 2019.
3. Nazarov Q., Ergashev I. Milliy g‘oya va rahbar mas’uliyati -T., “G‘afur G‘ulom”, 2008.
4. Otamurodov S. Globallashuv va milliy – ma’naviy xavfsizlik. - T., ”O‘zbekiston”, 2015.
5. Otamurodov S. Globallashuv: millatni asrash mas’uliyati. –Toshkent: O‘zbekiston, 2018

³ Ergashev I., Muxammadiyeva O., Berdiqulova S., Safarov M. *Milliy g‘oya targ‘iboti texnologiyalari (o‘quv qo‘llanma)*. – T.: “Mashur-Press” nashriyoti, 2019. – B. 97-99.

